

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

**Միջանկյալ ֆինանսական
հաշվետվություններ**

**2018թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	2
Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն	5
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	6

«Բիրթու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ծնթց.	Հոկտեմբերի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հոկտեմբերի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսի մեթոդով	6	1,723,878	6,457,425	1,445,864	5,298,404
Տոկոսային ծախս	6	(1,027,622)	(4,135,986)	(894,688)	(3,253,244)
Ջուտ տոկոսային եկամուտ	6	696,256	2,321,439	551,176	2,045,160
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ		34,591	116,732	35,014	110,131
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(19,900)	(68,513)	(16,887)	(67,911)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		14,691	48,219	18,127	42,220
Ջուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից		15,602	44,909	47,951	67,499
Ջուտ իրացված օգուտ ներդրումային արժեթղթերից		-	602,813	44,960	417,857
Ջուտ այլ գործառնական ծախսեր		(24,667)	(97,988)	(12,903)	(193,741)
Գործառնական եկամուտ		701,882	2,919,392	649,311	2,378,995
Արժեզրկումից կորուստներ այլ ֆինանսական ակտիվների գծով, վարկային կորուստ վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների գծով	7	(115,447)	(242,027)	(76,074)	(664,400)
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(152,263)	(663,822)	(146,666)	(572,950)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(160,103)	(529,649)	(164,641)	(491,337)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		274,069	1,483,894	261,930	650,308
Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	9	(168,358)	(250,236)	-	372,848
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ		105,711	1,233,658	261,930	1,023,156
Այլ համապարփակ եկամուտ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի					
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Իրական արժեքի պահուստի շարժ					
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		85,954	261,174	450,771	982,064
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		-	(496,419)	(35,156)	(344,213)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) հաշվետու ժամանակաշրջանի համար՝ առանց շահութահարկի		85,954	(235,245)	415,615	637,851
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ		191,665	998,413	677,545	1,661,007

2-ից 70-րդ էջերում ներկայացված միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2019թ. հունվարի 15-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

* Բանկը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Ընտրված անցումային մեթոդի համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկը փոխել է որոշ հողվածների ներկայացումը, և համապատասխանաբար վերաներկայացվել է համադրելի տեղեկատվությունը:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Անի Սարգսյան
Ֆինանսների և վարչարարության վարչության պետ

		Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	11,197,943	7,408,502
Ներդրումային արժեթղթեր	11	30,954,555	26,078,994
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	12	5,645,497	10,049,975
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	13	9,251,050	11,291,962
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	14	34,744,258	28,540,823
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	1,357,260	952,209
Այլ ակտիվներ	16	1,122,860	797,374
Ընդամենը ակտիվներ		94,273,423	85,119,839
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	17	1,044,673	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18	53,623,256	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	19	4,188,692	4,857,638
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	20	7,836,837	10,554,309
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն		50,000	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություն		169,808	-
Այլ պարտավորություններ		214,584	195,391
Ընդամենը պարտավորություններ		67,127,850	61,581,225
ՄԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Բաժնետիրական կապիտալ	21	26,249,100	23,825,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Իրական արժեքի պահուստ ներդրումային արժեթղթերի գծով		1,359,192	1,491,396
Կուտակված վնաս		(719,868)	(2,035,031)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		27,145,573	23,538,614
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		94,273,423	85,119,839

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջամակրո հաշվետվություն
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. ԾՆ ՔԳ.	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
ԳՈՐԾԱՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Ստացված տոկոսներ	6,505,048	5,294,355
Վճարված տոկոսներ	(3,811,460)	(2,945,371)
Ստացված միջնորդավճարներ	116,715	109,790
Վճարված միջնորդավճարներ	(68,484)	(67,877)
Չուտ սնույթներ ներդրումային արժեթղթերից	605,031	417,857
Չուտ սնույթներ արտարժույթային գործառնություններից	53,827	34,323
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	(16,340)	(14,645)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին	(697,556)	(472,079)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(480,087)	(391,088)
Այլ գործառնական ծախսեր	(95,259)	(46,654)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում		
Ներդրումային արժեթղթեր	(5,336,804)	(3,797,505)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	4,404,416	(8,128,458)
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	2,040,812	(9,108,065)
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	(6,415,037)	(6,335,412)
Այլ ակտիվներ	(724,629)	398,472
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)		
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	346,862	(11,622)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	8,080,475	15,643,567
Այլ ներգրավված միջոցների մարումներ	(660,848)	(257,650)
Այլ պարտավորություններ	15,861	(18,082)
Գործառնական գործունեությունից ստացված / (գործունեությամբ օգտագործված) դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ նախքան շահութահարկի վճարումը	3,862,543	(9,696,144)
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ	(26,467)	(76,864)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	(26,467)	(76,864)
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՍՏՏՅՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ		
Փոխարկելի վարկ մայր բանկից	(2,421,300)	-
Փոխարկելի վարկ կապակցված կազմակերպությունից	-	3,020,578
Ներհոսք բաժնետոմսերի թողարկումից	2,424,000	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր	2,700	3,020,578
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ / (նվազում)	3,838,776	(6,752,430)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(49,191)	71,791
Պարտքային վնասի գծով պահուստի փոփոխության ազդեցությունը	(144)	-
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբին	7,408,502	14,089,141
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ժամանակաշրջանի վերջում	11,197,943	7,408,502

10

«Բիրչու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Իրական արժեքի պահուստ ներդրումային արժեթղթերի գծով	Կուտակված վնաս	Ընդամենը
հազ. դրամ					
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	853,545	(3,058,187)	21,877,607
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	1,023,156	1,023,156
Այլ համապարփակ եկամուտ					
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	982,064	-	982,064
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(344,213)	-	(344,213)
Ընդամենը այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	637,851	-	637,851
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ	-	-	637,851	1,023,156	1,661,007
Մնացորդը 2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,491,396	(2,035,031)	23,538,614
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,491,396	(2,035,031)	23,538,614
ՖՀՄՍ 9 անցման ազդեցություն 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ			103,041	81,505	184,546
Ընդամենը վերահաշվարկված համապարփակ եկամուտ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	23,825,100	257,149	1,594,437	(1,953,526)	23,723,160
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ					
Հաշվետու ժամանակաշրջանի շահույթ	-	-	-	1,233,658	1,233,658
Այլ համապարփակ եկամուտ					
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	261,174	-	261,174
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(496,419)	-	(496,419)
Ընդամենը այլ համապարփակ վնաս	-	-	(235,245)	-	(235,245)
Ընդամենը հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ եկամուտ	-	-	(235,245)	1,233,658	998,413
Բաժնետերերի հետ՝ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված գործառնություններ					
Թողարկված բաժնետոմսեր	2,424,000	-	-	-	2,424,000
Ընդամենը գործառնություններ բաժնետերերի հետ	2,424,000	-	-	-	2,424,000
Մնացորդը 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,249,100	257,149	1,359,192	(719,868)	27,145,573

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկն ունի երկու մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(բ) Բաժնետերեր

2007թ. օգոստոսին «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը ձեռք բերեց ««ԻԹԲ» Միջազգային Առևտրային Բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը, և Բանկը վերանվանվեց «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի:

2008թ. ընթացքում Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկը և Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամը ձեռք բերեցին «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 25%-ը և 10%-ը: 2016թ. հունիսին Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկը և Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամը վաճառեցին իրենց բաժնետոմսերը «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ին, որի արդյունքում 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը դարձավ Բանկի 100% բաժնետերը:

Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(գ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն ենթակա են տարբեր մեկնաբանությունների և հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են ղեկավարության գնահատականը Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ՀՀՄՍ 34 «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ» պահանջների համաձայն և պետք է դիտարկվեն Բանկի 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների («վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ») հետ մեկտեղ: Միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ներառում ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների ամբողջական փաթեթի համար պահանջվող ամբողջ տեղեկատվությունը: Այնուամենայնիվ, ներառվել են առանձին բացատրական ծանոթագրություններ պարզաբանելու համար այն դեպքերը և գործառնությունները, որոնք կարևոր են վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումից հետո Բանկի ֆինանսական վիճակում և գործունեության արդյունքներում տեղի ունեցած փոփոխությունների մասին պատկերացում կազմելու համար:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթն է ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել է դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման և ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Կարևոր դատողությունները, որոնք կատարվել են ղեկավարության կողմից Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառելիս, և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները նույն են ինչ որ կիրառվել են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված ֆինանսական հաշվետվություններում, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի:

Դատողություններ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում.

- ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները, պայմանագրային դրույթների գնահատում, որոշելու համար, թե արդյոք որոշակի ամսաթվերին առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3 (բ) (i):

Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություններ

Այն ենթադրությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ժամանակաշրջանի տվյալների էական ճշգրտման մեծ ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրությունում.

- ֆինանսական գործիքների արժեզրկում. գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառումը սպասվող պարտքային վնասի (ՄՊՎ) չափման մեջ – Ծանոթագրություն 4:

(ե) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջնական տարբերակը: ՖՀՄՍ 9-ը գործում է 2018թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ: Այն փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտը:

2017թ. հոկտեմբերին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է «Վաղաժամկետ մարման պայման բացասական հատուցմամբ» (ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխություններ): Փոփոխությունները գործում են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:

Բանկը սկսել է կիրառել է 2014թ. հուլիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը 2018թ. հունվարի 1-ից և այդ նույն ամսաթվից ժամանակից շուտ կիրառել է ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները: ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներն էականորեն տարբերվում են ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտի պահանջներից: Նոր ստանդարտն առաջադրում է սկզբունքային փոփոխություններ ֆինանսական ակտիվների հաշվառման և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման որոշ ոլորտների համար:

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած առանցքային փոփոխությունները:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՄՍ 9-ի դասակարգումն ընդհանուր առմամբ հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում են ֆինանսական ակտիվը և այդ ակտիվի պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը: Ստանդարտի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, վարկերի և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը :

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, եթե պարունակվող ածանցյալ գործիք ներառող հիմնական պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվ ստանդարտի շրջանակներում, ապա պարունակվող ածանցյալ գործիքը չի առանձնացվում այդ պայմանագրից: Փոխարենը, գնահատվում է ամբողջությամբ վերցված հիբրիդային ֆինանսական գործիքը՝ ստանդարտի համաձայն դասակարգում ստանալու համար: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների դասակարգման բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (i):

ՖՀՄՍ 9-ը մեծամասամբ պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների համար գործող ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները: Այնուամենայնիվ, թեև ՖՀՄՍ 39-ի համաձայն, որպես իրական արժեքով չափվող նախատեսված պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, իրական արժեքի փոփոխությունները, որպես կանոն, ներկայացվում են հետևյալ կերպ.

- իրական արժեքի փոփոխության այն մասը, որը վերագրելի է պարտավորության պարտքային ռիսկի փոփոխություններին, ներկայացվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում և
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած մասը ներկայացվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է նաև որոշ վարկերի գծով պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի, սակայն ոչ՝ բաժնային ներդրումների համար:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ պարտքային վնասն ավելի է շուտ է ճանաչվում, քան պահանջվում է ՀՀՄՍ 39-ով: Բանկի կողմից ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջների կիրառման բացատրությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (բ) (iv):

Անցումը նոր ստանդարտին

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի.

- Համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալները չեն վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվում են չբաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Համապատասխանաբար 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված տեղեկատվությունը չի արտացոլում ՖՀՄՍ 9-ի պահանջները և, այդ իսկ պատճառով, համադրելի չէ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված

տասներկուամսյա ժամանակաշրջանի համար ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ներկայացված տեղեկատվության հետ:

- Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա կատարվել են հետևյալ գնահատումները.
  - որոշվել է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում պահվում է ֆինանսական ակտիվը:
  - ակտիվի նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարված որոշ ներդրումներ նախատեսվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող:
- Եթե պարտքային արժեքուղբն ունի ցածր պարտքային ռիսկ ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ, Բանկը ենթադրում է, որ ակտիվի գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից:

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում տեղի ունեցած փոփոխությունների և դրանց հետևանքների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ

Այս միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվություններում կիրառվել է այն նույն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, որը կիրառվել է վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում, բացառությամբ ստորև պարզաբանվող փոփոխությունների, որոնք պայմանավորված են Բանկի կողմից 2018թ. հունվարի 1-ից գործող ՖՀՄՍ 9-ի կիրառմամբ (Ծանոթագրություն 2 (ե)):

Ստորև ներկայացված է Բանկի կողմից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների կիրառման պարզաբանումը:

(ա) Տոկոսներ

Արդյունավետ տոկոսադրույք

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների սպասված վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ ձեռքբերված կամ արժեգրված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Ձեռքբերված կամ արժեգրված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդ-

յունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի (կամ նախքան 2018թ. հունվարի 1-ը արժեզրկման գծով պահուստի) մասով:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով (եթե ակտիվն արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի գծով:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված դարձած ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի գծով: Եթե ակտիվն այլևս արժեզրկված չէ, տոկոսային եկամուտը հաշվարկի կրկին իրականացվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով:

Սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի գծով: Տոկոսային եկամտի հաշվարկը չի իրականացվում համախառն հաշվեկշռային արժեքի գծով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը նվազում է:

Տեղեկատվությունն այն մասին, թե որ դեպքերում են ֆինանսական ակտիվները համարվում արժեզրկված, ներկայացված է (բ) (iv) կետում:

Ներկայացում

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում ներկայացված տոկոսային եկամուտը և ծախսը ներառում են.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով տոկոսները՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով,
- այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով տոկոսները՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

(բ) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

(i) Դասակարգում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը և հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են և դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Պարքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են և դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նույն կերպ ինչ որ և ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը.

- տոկոսային եկամուտ՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը,
- սպասվող պարտքային վնաս և հակադարձումներ և
- օգուտ և վնաս փոխարժեքային տարբերություններից:

Երբ ա յլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթ կամ վնաս: Առևտրական նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անդառնալիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բաժնային գործիքներում այս ներդրումների գծով օգուտը և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի, և շահույթում կամ վնասում արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում (կ ե տ (բ)(ii)), բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակնհայտորեն իրենցից ներկայացնում են ներդրման ինքնարժեքի մասի վերականգնումը, որի դեպքում ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում

ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը փոխանցվում են չբաշխված շահույթ՝ ներդրման օտարման պահին:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անդառնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հաղորդվում Բանկի ղեկավարությանը:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը դիտարկվում ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Բանկի առաջադրված նպատակների իրագործման և դրամական միջոցների հոսքերի իրացման ընդհանուր գնահատման մաս:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնց արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու համար և ոչ էլ՝ թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը»

սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկավորման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև որպես շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Բանկը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Բանկի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգում

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բաց առությամբ այն ժամանակաշրջանից հետո, երբ Բանկը փոխվում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը: Բանկը պետք է վերադասակարգի ֆինանսական ակտիվները, եթե փոխում է այդ ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը: Ակնկալվում է, որ նման փոփոխությունները չափազանց հազվադեպ կլինեն: Այս փոփոխությունները որոշվում են Բանկի վերադաս դեկլարության կողմից՝ արտաքին կամ ներքին փոփոխությունների արդյունքում և պետք է նշանակալի լինեն Բանկի գործունեության համար և տեսանելի՝ արտաքին կողմերի համար: Համապատասխանաբար, բիզնես մոդելի փոփոխությունը տեղի կունենա միայն այն դեպքում, երբ Բանկը կ'ամ կսկսի, կամ կդադարեցնի իր գործունեության համար նշանակալի գործունեություն, օրինակ՝ երբ Բանկը ձեռք կբերի, կօտարի կամ կդադարեցնի գործունեության որևէ ոլորտ:

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

(ii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

2018թ. հունվարի 1-ից որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախատեսված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով կուտակային օգուտը/վնասը, որը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման պահին, ինչպես պարզաբանվում է (բ)(i) կետում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Բանկը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ա կտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապաճանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ իրական արժեքով: Գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվներից կամ ֆինանսական պարտավորություններից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե առաջանում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից, օրինակ Բանկի կողմից տոկոսադրույքների փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ-ի հիմնական դրույքի փոփոխության պատճառով, եթե վարկային պայմանագրով Բանկն իրավունք ունի կատարել նման փոփոխություն:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Բանկը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Բանկը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Բանկը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն.
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցներ ռի փոփոխություն:

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը: Այս դեպքում, Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես օգուտի կամ վնասի փոփոխություն՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերանայված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական միջոցների ներկա արժեք՝ գեղչված ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճշգրտում են ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են և փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում: Եթե այս փոփոխությունն իրականացվում է փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (կետ (բ) (iv)), օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Մյուս դեպքերում, այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ (կետ (ա)):

Հաստատուն տոկոսադրույքով վարկերի համար, որոնց դեպքում վարկառուի հնարավորություն ունի ժակետից շուտ մարել վարկն անվանական արժեքով առանց էական տուգանքի, Բանկը հաշվառում է տոկոսադրույքի փոփոխությունը ընթացիկ շուկայական տոկոսադրույքի՝ կիրառելով լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքների համար գործող ուղեցույցը: Սա նշանակում է, որ արդյունավետ տոկոսադրույքը ճշգրտվում է առաջընթաց հիմունքով:

Որպես պարտքային ռիսկի կառավարման մաս, Բանկը վերանայում է ֆինանսական ռժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում): Եթե Բանկը մտադիր է փոխել ֆինանսական ակտիվի պայմաններն այնպիսի ձևով, որ գոյություն ունեցող դրամական միջոցների մի մասը ներվի, ապա ակտիվի մի մասը դուրս է գրվում (կետ (բ) (iv)) նախքան փոփոխությունը: Այս դեպքում հնարավոր է, որ մնացած դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք փոփոխության պահին դեռևս ճանաչվում են որպես սկզբնական ֆինանսական ակտիվ, մնան լինեն նոր փոփոխված դրամական միջոցների հոսքերին: Եթե քանակական գնահատման արդյունքում Բանկը եզրահանում է, որ վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման արդյունքում փոփոխված ֆինանսական ակտիվի փոփոխությունը նշանակալի չէ, Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու որակական գնահատում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխարի ն ու լ մ ը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչմանը, Բանկը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման, այսինքն, Բանկը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխարի ն ման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ցանկացած ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխարի ն ման) ամսաթվի դրությամբ:

Բանկն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Բանկը եզրահանում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների) և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխարինումը կամ վերջիններիս պայմանների փոփոխությունը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես մարումից օգուտի կամ վնասի մաս: Եթե փոխարինումը կամ

պայմանների փոփոխությունը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսումները կամ վճարված վճարները ճշգրտում են պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

(iv) Արժեզրկում

Բանկը ճանաչում է պահուստ սպասվող պարտքային վնասի գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար.

- պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ,
- վարկերի գծով պարտավորվածություններ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Բանկը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ հետևյալ գործիքների, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով.

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, եթե որոշվել է, որ դրանք ունեն ցածր պարտքային ռիսկ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից (Ծանոթագրություն 4):

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերն ունի ցածր պարտքային ռիսկ, եթե վերջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համայնորեն ընդունված «ներդրումային որակի» սահմանմանը:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է ըստ պարտականությունների չկատարման հավանականության աստիճանի կշռված պարտքային վնասի գնահատականը և չափվում է հետևյալ կերպ.

- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես բոլոր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (այսինքն՝ տարբերությունն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն և որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ),
- *ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ.* որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն,
- *վարկերի գծով պարտավորվածությունների չօգտագործված մաս.* որպես այն տարբերության ներկա արժեք, որը գոյություն ունի պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք Բանկը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն, եթե վարկառուն օգտվի վարկ ստանալու իր իրավունքից, և այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Բանկն ակնկալում է ստանալ,
- *ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.* որպես այն ակնկալվող վճարումների ներկա արժեք, որոնք կվճարվեն տիրապետողին պարտքային վնասը հատուցելու համար՝ հանած այն գումարները, որոնք Բանկն ակնկալում է հետ ստանալ:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվների պայմանները վերանայվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (կետ (բ) (iii)), և սպասվող պարտքային վնասը չափվում է հետևյալ կերպ.

- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում (Ծանոթագրություն 4):
- Եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական միջոցների հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում, որոնք զեղչվում են ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ուշացումը,
- վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- վարկառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորումը, կամ
- արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը ֆինանսական դժվարությունների պատճառով:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել են վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է արժեզրկված, եթե գոյություն չունի վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չատանալու ռիսկն էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավելի օր ժամկետանց վարկը:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը դիտարկում է հետևյալ գործոնները.

- Վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությունում,

- Վարկունակության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- Նոր պարտքի թողարկման համար կապիտալի շուկաներ մուտք գործելու երկրի կարողությունը,
- Պարտքի պայմանների վերանայման հավանականությունը, որի արդյունքում սեփականատերերը կարող են վնաս կրել պարտքը կամավոր կամ պարտադիր կերպով ներելու հետևանքով,
- գործող միջազգային աջակցման մեխանիզմները, որոնք թույլ են տալիս տվյալ երկրին տրամադրել անհրաժեշտ աջակցություն որպես «վերջին հնարավոր վարկատու», ինչպես նաև կառավարությունների և գործակալությունների հրապարակային հայտարարություններում նշված այդ մեխանիզմները կիրառելու մտադրությունը: Սա ներառում է նշված մեխանիզմների աշխատանքի արդյունավետության և, անկախ քաղաքական մտադրություններից, պահանջվող չափանիշները բավարարելու կարողության առկայության գնահատումը:

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում

Սպավող պարտքային վնասի գծով պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում հետևյալ կերպ.

- *ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ`* որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- *վարկերի գծով պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր`* սովորաբար որպես պահուստ,
- *երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղկացուցիչ, և Բանկը չի կարող որոշել վարկի գծով պարտավորվածության ստանձնած բաղկացուցիչ գծով սպասվող պարտքային վնասն արդեն օգտագործված բաղկացուցիչ գծով սպասվող պարտքային վնասից`* Բանկը ներկայացնում է վնասի գծով ընդհանուր պահուստ երկու բաղկացուցիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղկացուցիչ համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Այն գումարը, որով վնասի գծով պահուստը գերազանցում է օգտագործված բաղկացուցիչ համախառն հաշվեկշռային արժեքը, ներկայացվում է որպես պահուստ:
- *այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ`* ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում վնասի գծով պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է դրանց իրական արժեքը: Այնուամենայնիվ, վնասի գծով պահուստը բացահայտվում է և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստում:

Դուրսգրումներ

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն), երբ գոյություն չունի դրանք հետ ստանալու իրատեսական հեռանկար: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ դուրսգրման ենթակա գումարները մարելու համար բավարար դրամական միջոցների հոսքեր: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ` վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Բանկի ընթացակարգի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

(գ) Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին

տրված վարկերը (կետ բ (i)): Այս վարկերը սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված լրացուցիչ ծախսումները, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(դ) Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվությունում «ներդրումային արժեթղթեր» հոդվածը ներառում է.

- պարտքային արժեթղթերը, որոնք չափվում են իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (կետ բ (i)) և
- բաժնային ներդրումային արժեթղթերը, որոնք նախատեսված են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող (կետ բ (i)):

(ե) Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկերի գծով պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և սկզբնական իրական արժեքն ամորտիզացվում է երաշխավորության կամ պարտավորվածության գործողության ժամկետի ընթացքում: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ամորտիզացված գումարից և վնասի գծով պահուստի գումարից առավելագույնով (կետ բ (iv)):

Բանկը չունի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող վարկերի գծով պարտավորվածություններ:

Վարկերի գծով այլ պարտավորվածությունների համար Բանկը ճանաչում է վնասի գծով պահուստ (կետ բ (iv)):

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկերի գծով պարտավորվածությունների գծով առաջացող պարտավորությունները ներառվում են պահուստների կազմում:

(զ) Համադրելի տեղեկատվություն

ՖՀՄՍ 9-ին կիրառման արդյունքում Բանկը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունների հիմնական ձևերում: Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվության ներկայացման հիմնական փոփոխությունների ազդեցությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 5-ում:

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվության ներկայացման հիմնական փոփոխություններն ունեցել են հետևյալ ազդեցությունը.

- «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները» ներակայացվել են «Ներդրումային արժեթղթերի» կազմում,
- «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը» ներակայացվել է «Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստի» կազմում:

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ համառոտ հաշվետվության ներկայացման հիմնական փոփոխություններն ունեցել են հետևյալ ազդեցությունը.

- «Տոկոսային եկամուտը» ներկայացվել է «Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով» հոդվածի կազմում,
- «Արժեզրկումից կորուստները» ներկայացվել են «Ներդրումային արժեթղթերի և այլ ֆինանսական ակտիվների, հաճախորդներին տրված վարկերի և վարկերի գծով պարտավորվածությունների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածի կազմում:

(է) Հրապարակված, սակայն դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ

Մի շարք նոր ստանդարտներ և ստանդարտների փոփոխություններ գործում են 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և թույլատրվում է դրանց ժամկետից շուտ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկը ժամկետից շուտ չի կիրառել նշված նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Բանկը չունի նոր տվյալներ վերջին տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված տեղեկատվության հետ կապված, որը վերաբերում է հրապարակված սակայն դեռևս չկիրառվող ստանդարտներին, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Բանկի միջանկյալ համառոտ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Ֆինանսական ռիսկի ուսումնասիրություն

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ռիսկերին Բանկի ենթարկվածության վերաբերյալ:

Պարտքային ռիսկ – սպասվող պարտքային վնասի գումարներ

Արժեզրկման գնահատման համար օգտագործվող ելակետային տվյալներ, ենթադրություններ և մեթոդներ

Տես՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը Ծանոթագրություն 3 (բ) (iv) կետում:

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Բանկը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական և թե՛ որակական տվյալները, ինչպես նաև Բանկի նախկին փորձի, վարկի որակի փորձագետների գնահատման և հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության վրա հիմնված վերլուծությունը:

Գնահատման նպատակն է պարզել, թե արդյոք տեղի է ունցել պարտքային ռիսկի էական աճ՝ համեմատելով հետևյալ երկու ցուցանիշները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ,
- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում տվյալ պահի դրությամբ, որը գնահատվել է

պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի սկզբնական ճանաչման պահին (ճշգրտված վաղաժամկետ մարումների ակնկալիքների հետ կապված փոփոխությունների մասով՝ կիրառելի լինելու դեպքում):

Պարտքայի ռիսկի կարգեր

Բանկը պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիքը դասում է պարտքային ռիսկի համապատասխան կարգին՝ հիմք ընդունելով բազմազան տվյալներ, որոնք օգտագործվում են պարտականությունների չկատարման ռիսկը կանխատեսելու համար, և կիրառելով վարկի որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի կարգերը որոշվում են կիրառելով որակական և քանակական գործոնները, որոնք ծառայում են որպես պարտականությունների չկատարման ռիսկի հայտանիշ: Այս գործոնները տարբեր են՝ կախված պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքի բնույթից և վարկառուի տեսակից:

Պարտքային ռիսկին ենթարկվող յուրաքանչյուր գործիք դասվում է պարտքային ռիսկի համապատասխան կարգին սկզբնական ճանաչման պահին՝ հիմք ընդունելով վարկառուի վերաբերյալ առկա տեղեկատվությունը: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքները կանոնավոր կերպով վերահսկվում են, որի արդյունքում գործիքը պարտքային ռիսկի մի կարգից կարող է տեղափոխվել մեկ այլ կարգ: Վերահսկողությունը որպես կանոն ներառում է հետևյալ տեղեկատվության վերլուծությունը.

Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձիք)	Ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին (իրավաբանական անձիք և անհատներ)
<ul style="list-style-type: none"> • Հաճախորդի փաստաթղթերի, օրինակ՝ առույտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների, կառավարչական հաշվետվությունների, բյուջեների և կանխատեսումների պարբերական ուսումնասիրության ընթացքում ձեռք բերված տեղեկատվությունը • Վարկանիշային գործակալությունների, մամուլի հոդվածների տվյալները, արտաքին վարկանիշների փոփոխությունների մասին տեղեկատվությունը • Պարտատոմսերի և վարկերի գծով պարտականությունների չկատարման սվորպերի գները վարկառուի համար՝ հասանելի լինելու դեպքում • Վարկառուի գործունեության ոլորտի քաղաքական, կարգավորիչ և տեխնոլոգիական միջավայրի կամ նրա գործունեության փաստացի և ակնկալվող էական փոփոխությունները 	<ul style="list-style-type: none"> • Վճարումների մասին տեղեկատվությունը, ներառյալ՝ ժամկետանցության կարգավիճակի, մարումների փոփոխականության մասին տեղեկատվությունը • Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման դիմումը և դիմումի բավարարումը • Գործունեության, ֆինանսական և տնտեսական պայմանների ընթացիկ և կանխատեսվող փոփոխությունները

Պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի կարգերն օգտագործվում են որպես ելակետային տվյալներ պարտականությունների չկատարման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Բանկը հավաքագրում է տեղեկատվություն պարտքի սպասարկման և պարտականությունների չկատարման վերաբերյալ պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքների համար, որոնք վերլուծվում են ըստ գործիքի և վարկառուի տեսակի և պարտքային ռիսկի կարգի: Որոշ պորտֆելների համար օգտագործվում է նաև արտաքին վարկանիշային գործակալություններից ստացված տեղեկատվությունը:

Բանկը կիրառում է վիճակագրական մոդելներ հավաքագրված տեղեկատվությունը վերլուծելու և պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքների գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում պարտականությունների չկատարման հավանականությունը և ժամանակի ընթացքում դրանց փոփոխությունների ակնկալիքները գնահատելու համար:

Այս վերլուծությունը ներառում է պարտականությունների չկատարման դրույքների փոփոխությունների և առանցքային մակրոտնտեսական ցուցանիշների փոփոխությունների միջև հարաբերությունների որոշումը և տեսակավորումը, ինչպես նաև պարտականությունների չկատարման ռիսկի վրա որոշ այլ գործոնների (օրինակ՝ վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման) ազդեցության մանրամասն վերլուծությունը: Պարտքային ռիսկին ենթարկվող գործիքների մեծամասնության համար առանցքային մակրոտնտեսական ցուցանիշ կարող հանդիսանալ ՀՆԱ-ի աճը:

Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները: Այս գնահատումը հիմնված է նաև արտաքին տեղեկատվության վրա (տես՝ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառմանը վերաբերող ստորև բերվող ստորև ներկայացվող բաժինը): Այնուհետև, Բանկն օգտագործում է այս կանխատեսումները պարտականությունների չկատարման հավանականության (առկայության դեպքում) իր գնահատումները ճշգրտելու համար:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշները փոխվում են կախված պորտֆելից և ներառում են պարտականությունների չկատարման հավանականության քանակական փոփոխությունները և որակական գործոնները, այդ թվում՝ ժամկետանցության վրա հիմնված սահմանափակիչը:

Վարկի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները, և, կիրառելիության դեպքում, նախորդ տարիների համապատասխան փորձը կիրառելով, Բանկը կարող է որոշել, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկի էական աճ, եթե այդ մասին են վկայում որոշ որակական ցուցանիշներ, որոնք հանդիսանում են պարտքային ռիսկի էական աճի հայտնիչներ, և որոնց աղեցությունն այլ պարագայում կարող է ժամանակին ամբողջությամբ չարտացոլվել քանակական վերլուծության շրջանակներում:

Որպես սահմանափակիչ, Բանկը համարում է, որ պարտքային ռիսկի էական աճ տեղի է ունենում ոչ ուշ, քան երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց: Ժամկետանց օրերի քանակը որոշվում է հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել: Ժամկետանց օրերը որոշելիս հաշվի չի վարկառուին:

Փոփոխված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Վարկի պայմանագրային պայմանները կարող են փոխվել մի շարք պատճառներից ելնելով, ներառյալ՝ շուկայական պայմանների փոփոխությունը, հաճախորդների պահպանումը և այլ գործոնները, որոնք կապված չեն հաճախորդի վճարունակության ներկայիս կամ հնարավոր վատթարացման հետ: Գոյություն ունեցող վարկը, որի պայմանները փոխվել են, կարող է ապաճանաչվել և վերանայված պայմաններով վարկը կարող է ճանաչվել որպես նոր վարկ իրական արժեքով՝ Ծանոթագրություն 3 (բ) (iii) կետում ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն:

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են և փոփոխությունը չի հանգեցնում ապաճանաչման, պարտքային ռիսկի էական աճի որոշումն արտացոլում է հետևյալ երկու ցուցանիշների համեմատությունը.

- պարտականությունների չկատարման հնարավորությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով փոփոխված պայմաններից,
- պարտականությունների չկատարման հնարավորությունը ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում, որը գնահատվում է սկզբնական ճանաչման պահին առկա տվյալների և սկզբնական պայմանագրային պայմանների հիման վրա:

Բանկը վերանայում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկերի պայմանները (վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայում)՝ նպատակ ունենալով առավելագույնի հասցնել գումարների հավաքագրման հնարավորությունները և նվազագույնի հասցնել պարտականությունների չկատարման ռիսկը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ վարկի պայմանները վերնայավում են ընտրանքային կարգով, եթե վարկառու ներկա պահին չի կատարել իր պարտականությունները կամ գոյություն ունի պարտականությունների չկատարման մեծ ռիսկ, գոյություն ունի վկայություն, որ վարկառու ձեռնարկել է բոլոր ողջամիտ քայլերը սկզբնական պայմանագրային պայմանների համաձայն մարումը կատարելու համար և ակնկալվում է, որ կկարողանա մարել վարկը վերանայված պայմաններով:

Պայմանների վերանայումը սովորաբար ներառում է մարման ժամկետի երկարաձգումը, տոկոսների վճարման ժամկետների փոփոխությունը և սահմանափակումների պայմանների փոփոխությունը: Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման քաղաքականությունը գործում է թե՛ անհատներին և թե՛ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համար:

Վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայման Բանկի քաղաքականության շրջանակներում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների համար պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատումն արտացոլող Լ Մ Է այն հանգամանքը, թե արդյոք փոփոխությունը բարելավել է կամ վերականգնել է տոկոսները և մայր գումարը հավաքագրելու Բանկի կարողությունը, ինչպես նաև վարկային պայմանագրերի պայմանների նման վերանայման Բանկի նախկին փորձը: Այս գործընթացի շրջանակներում Բանկը գնահատում է մարումները ժամանակին կատարելու հնարավորությունը պայմանագրի պայմանների փոփոխության դեպքում և դիտարկում է տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ:

Ընդհանուր առմամբ, վարկային պայմանագրի պայմանների վերանայումն իրենից ներկայացնում է պարտքային ռիսկի էական աճի որակական ցուցանիշ, և պայմանների վերանայման մտադրությունը կարող է հանդես գալ որպես արժեզրկման (Ծանոթագրություն 3 (բ) (iv)) /պարտականությունների չկատարման վկայություն: Պայմանների վերանայումից հետո, որոշակի ժամանակի ընթացքում հաճախորդը պետք է կանոնավոր հիմունքով ժամանակին կատարի մարումները, մինչ որ վարկն այլևս չհամարվի արժեզրկված/վարկի հետ կապված այլևս չարձանագրվի պարտականությունների չկատարում, կամ մինչև որ

չհամարվի, որ պարտականությունների չկատարման հավանականությունն այնքան է նվազել, որ վնասի գծով պահուստը կարող է կրկին գնահատվել 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային ռիսկին հավասար գումարի չափով:

Պարտականությունների չկատարման սահմանում

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով պարտականությունները չեն կատարվել, եթե`

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Բանկը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում), կամ
- Բանկի նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս` Բանկը հաշվի է առնում`

- որակական ցուցանիշները, օրինակ` սահմանփակումների խախտումը,
- քանակական ցուցանիշները, օրինակ` նույն թողարկողի կողմից Բանկի նկատմամբ այլ պարտավորության ժամկետանց կարգավիճակը և չկատարումը և
- Բանկի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման հանգամանքը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում` հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվության ներառում

Բանկը ներառում է հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը թե՛ սկզբնական ճանաչման պահից գործիքի պարտքային ռիսկի էական աճը գնահատելիս և թե՛ սպասվող պարտքային վնասը չափելիս: Հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է փորձագետների դատողությունները:

Բանկը որոշել և փաստաթղթավորել է պարտքային ռիսկի և պարտքային վնասի առանցքային գործոնները ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր պորտֆելի համար և, օգտագործելով նախորդ ժամանակաշրջանների տվյալների վերլուծությունը, գնահատել է մակրոտնտեսական փոփոխականների, պարտքային ռիսկի և պարտքային վնասի միջև հարաբերությունները: Առանցքային գործոն են հանդիսանում ՀՆԱ-ի կանխատեսումները, արտարժույթի փոխարժեքի և անշարժ գույքի շուկայի գների փոփոխությունները:

Սպասվող պարտքային վնասի չափում

Սպասվող պարտքային ռիսկի չափման ժամանակ որպես առանցքային ելակետային տվյալներ հանդես են գալիս հետևյալ փոփոխականների ժամանակային կառուցվածքները.

- պարտականությունների չկատարման հավանականությունը,
- վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում և
- պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում:

Այս ցուցանիշները սովորաբար ստացվում են ներքին վիճակագրական մոդելներից և նախորդ ժամանակաշրջանների այլ տվյալներից: Ցուցանիշները ճշգրտվում են հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունն արտացոլելու համար, ինչպես ներկայացված է ստորև:

Պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատումն իրենից ներկայացնում է որոշակի ամսաթվի դրությամբ իրականացվող ցուցանիշների գնահատում, որոնք հաշվարկվում է վիճակագրական վարկանիշային մոդելների հիման վրա և գնահատվում են օգտագործելով այն գնահատման գործիքները, որոնք համապատասխանեցված են պայմանագրային կողմերի և պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքների տարբեր դասերին: Այս վիճակագրական մոդելները հիմնված են ներքին հավաքագրված տվյալների վրա, որոնք ներառում են թե՛ քանակական և թե՛ որակական գործոնները: Առկայության դեպքում, խոշոր իրավաբանական անձ հանդիսացող պայմանագրային կողմի համար պարտականությունների չկատարման հավանականությունը որոշելու համար կարող են օգտագործվել մաս շուկայական տվյալները: Եթե պայմանագրային կողմի կամ պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքի վարկանիշային դասը փոփոխվում է, դա հանգեցնում է պարտականությունների չկատարման հավանականության գնահատականի փոփոխությանը: Պարտականությունների չկատարման հավանականությունը գնահատվում է հաշվի առնելով պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքի պայմանագրային մարման ժամկետը և վաղաժամկետ մարման հետ կապված ակնկալիքները:

Բանկը գնահատում է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջներ արդյունքում միջոցների վերադարձման դրույքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասի գնահատման մոդելներում դիտարկվում են կառուցվածքը, գրավը, պահանջի առաջնայնությունը, պայմանագրային կողմի գործունեության ոլորտը, ֆինանսական ակտիվի մաս կազմող ցանկացած գրավի փոխհատուցման ծախսերը: Անշարժ գույքով ապահովված վարկերի համար վարկի գումար/գրավի արժեք հարաբերակցությունն առանցքային ցուցանիշ է պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը որոշելու համար: Պարտականությունների չկատարման դեպքում առաջացող վնասը հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիմունքով՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտականությունների չկատարման դեպքում իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Բանկը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները, ներառյալ՝ մաշվածությունը: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումար է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը: Վարկերի գծով պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորությունների համար պարտականությունների չկատարման դեպքում պարտքի գումարը ներառում է օգտագործված գումարը և հնարավոր ապագա գումարները, որոնք կարող են ստացվել պայմանագրի համաձայն, որոնք գնահատվում են նախորդ ժամանակաշրջանների դիտարկումների և կանխատեսումների հիման վրա:

Ինչպես վերը նշված է և այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվների համար, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել, պարտականությունների չկատարման հավանականությունը դիտարկվում է առավելագույնս 12 ամսվա կտրվածքով, Բանկը սպասվող պարտքային վնասը չափում է հաշվի առնելով պարտականությունների չկատարման ռիսկը պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետի ընթացքում (ներառյալ՝ երկարաձգման վարկառուի բոլոր հնարավորությունները), որի ընթացքում այն ենթարկվում է պարտքային ռիսկի, եթե նույնիսկ Բանկը դիտարկում է ավելի երկար ժամկետ ռիսկերի կառավարման նպատակով: Պայմանագրով նախատեսված առավելագույն ժամկետը տևում է մինչև այն ամսաթիվը, երբ Բանկն իրավունք ունի պահանջել վարկի մարումը կամ դադարեցնել ստանձնած վարկավորման պարտավորվածությունը կամ երաշխավորությունը:

Եթե ցուցանիշը ձևավորվում է հավաքական հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ըստ ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի, որոնք ներառում են գործիքի և գրավի տեսակները:

Խմբերը ենթակա են վերանայման կանոնավոր հիմունքով, համոզվելու համար, որ առանձին խմբերում խմբավորված ֆինանսական գործիքների պարտքային ռիսկի բնութագրերն էականորեն չեն տարբերվում/միատեսակ են:

Այն պորտֆելների համար, որոնց հետ կապված Բանկն ունի նախորդ ժամանակաշրջանների սահմանափակ տվյալներ, ներքին հասանելի տեղեկատվությունը լրացնելու համար օգտագործվում է արտաքին աղբյուրներից ստացված չափորոշիչ տեղեկատվությունը: Ստորև ներկայացված են այն պորտֆելները, որոնց հետ կապված արտաքին աղբյուրներից ստացված չափորոշիչ տեղեկատվությունն իրենից ներկայացնում է նշանակալի ելակետային տեղեկատվություն սպասվող պարտքային վնասը գնահատելու համար:

	Պարտքային ռիսկին ենթարկվածություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Օգտագործված արտաքին չափորոշիչ տեղեկատվություն	
		Պարտականությունների չկատարման հավանականությունը	Վնասը պարտականությունների չկատարման դեպքում
Ներդրումային արժեթղթեր	30,954,555	Պարտականությունների չկատարման S&P ուսումնասիրությունը	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրությունը
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	11,536,695	Պարտականությունների չկատարման S&P ուսումնասիրությունը	-
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	9,980,285	Պարտականությունների չկատարման S&P ուսումնասիրությունը	Փոխհատուցելիության Moody's ուսումնասիրությունը

5 Անցումը ՖՀՄՍ 9-ին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական ակտիվների սկզբնական չափման դասերն ըստ ՀՀՄՍ 39-ի և նոր չափման դասերն ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Ֆինանսական ակտիվներ 01 հունվար 2018թ. դրությամբ	Նախկին դասակարգում ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր դասակարգում ըստ ՖՀՄՍ 9	Հաշվեկշռային արժեք ըստ ՀՀՄՍ 39	Նոր Հաշվեկշռային արժեք ըստ ՖՀՄՍ 9
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	7,408,502	7,408,399
Ներդրումային արժեթղթեր – պարտքային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	26,065,834	26,065,834

«Քիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ն երրորմային արժեթղթեր – կապիտալի գործիքներ	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	13,160	13,160
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	10,049,975	10,049,975
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	11,291,962	11,291,747
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	28,540,823	28,771,823
Ընամենը ֆինանսական ակտիվներ			83,370,256	83,600,938
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	703,902	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	45,269,985	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	4,857,638	4,857,638
Ստորադաս փոխառություն	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	Ամորտիզացվող արժեքով չափվող	10,554,309	10,554,309
Ընամենը ֆինանսական պարտավորություններ			61,385,834	61,385,834

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիքների դասակարգմանը վերաբերող Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 3 (գ) (i) կետում: Այս քաղաքականության կիրառմամբ պայմանավորված վերադասակարգումները փոփոխությունները ներկայացված են վերը բերվող աղյուսակում և բացատրվում են ստորև:

- ա. Որոշ պարտքային արժեթղթեր Բանկի կողմից պահվում ենք առանձին պորտֆելներում՝ իրացվելիության ամենօրյա պահանջները բավարարելու համար: Բանկը ձգտում է նվազագույնի հասցնել իրացվելիության այս պահանջների կառավարման ծախսերը և, այդ իսկ պատճառով, ակտիվորեն կառավարում է պարտֆելի գծով եկամուտները: Այս եկամուտները ներառում են ստացված պայմանագրային վճարումները, ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների վաճառքից ստացված օգուտը և վնասը: Ներդրումային ռազմավարությունը հաճախ հանգեցնում է նշանակալի ծավալով վաճառքների: Բանկը գտնում է, որ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն այս արժեթղթերը պահվում են այնպիսի բոխված մոդելի շրջանակներում, որի որի նպատակն է իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- բ. Բանկի կողմից պահվող բաժնային գործիքներում ներդրումները ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն նախատեսվել են որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Նախքան ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն այս արժեթղթերը չափվել են սկզբնական արժեքով, քանի որ նրանց իրական արժեքը հնարավոր չէր արժանահավատորեն չափել:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի համադրումը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաշվեկշռային արժեքի հետ ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

«Բիրթու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ.ՀՀ դրամ	ՀՀՍՍ 39 Հաշվեկշռային արժեք 31 դեկտեմբեր 2017	Վերադասակար գում	Վերաչափում	ՖՀՍՍ 9 Հաշվեկշռային արժեք 01 հունվար 2018
Ֆինանսական ակտիվներ				
Անորոշագրված արժեքով չափվող				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ:				
Սկզբնական մնացորդ	7,408,502	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(103)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	7,408,399
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ:				
Սկզբնական մնացորդ	10,049,975	-	-	-
Վերաչափում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	10,049,975
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ:				
Սկզբնական մնացորդ	11,291,962	-	-	-
Վերաչափում	-	-	(215)	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	11,291,747
հազ.ՀՀ դրամ	ՀՀՍՍ 39 Հաշվեկշռային արժեք 31 դեկտեմբեր 2017	Վերադասակար գում	Վերաչափում	ՖՀՍՍ 9 Հաշվեկշռային արժեք 01 հունվար 2018
Հաճախորդներին տրված վարկեր:				
Սկզբնական մնացորդ	28,540,823	-	-	-
Վերաչափում	-	-	231,000	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	28,771,823
Ընդամենը անորոշագրված արժեքով չափվող	57,291,262	-	230,682	57,521,944
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ				
Ն երդրումային արժեքիներ:				
Սկզբնական մնացորդ	26,065,834	-	-	-
Վաչառքի համար մատչելի դասից	-	26,065,834	-	-
Վերաչափում	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	26,065,834
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող կապիտալի գործիքներ				
Ն երդրումային արժեքիներ:				
Սկզբնական մնացորդ	13,160	-	-	-
Վաչառքի համար մատչելի դասից	-	13,160	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	13,160
Իրական արժեքով՝ այլ	26,078,994	26,078,994	-	26,078,994

համապարփակ ֆինանսական
արդյունքի միջոցով չափվող
ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում ֆինանսական պարտավորությունների վերադասակարգում և վերաչափում չի իրականացվել:

Ստորև բերվող աղյուսակում վերլուծված է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (առանց հարկերի) պահուստների և կուտակված վնասի վրա: Ազդեցությունը վերաբերում է իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստին և չբաշխված շահույթին: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն չի ունեցել սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների վրա:

հազ.ՀՀ դրամ

**ՖՀՄՍ 9 անցման
ազդեցությունը 2018թ.
հունվարի 1**

Իրական արժեքի պահուստ – Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներ (31 դեկտեմբեր 2017 – Իրական արժեքի պահուստ – Վաճառքի համար մատչելի)

Մնացորդ ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 Դեկտեմբեր 2017) 1,491,396

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների ԱՎԿ ճանաչում ըստ ՖՀՄՍ 9

Մնացորդ ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվար 2018) 103,041

1,594,437

Կուտակված շահույթ/ վանաս

Մնացորդ ըստ ՀՀՄՍ 39 (31 Դեկտեմբեր 2017) (2,035,031)

ԱՎԿ ճանաչում ըստ ՖՀՄՍ 9 (այդ թվում վարկային պարտավորվածությունների և վարկային երաշխիքների գծով)

Մնացորդ ըստ ՖՀՄՍ 9 (1 հունվար 2018) 81,505

(1,953,526)

* Բանկը վերանայել է հաճախորդներին տրված 500-820 օր ժամկետանց վարկերի դուրսգրման իր մոտեցումը: Արդյունքում, Բանկը հակադարձել է 227,427 հազար դրամ գումարով նախկինում դուրսգրված հաճախորդներին տրված վարկերը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է հետևյալ երկու մեծությունների համադրումը.

- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստի վերջնական գումարը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ,
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի սկզբնական գումարը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Ֆինանսական ակտիվների համար այս աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն ֆինանսական ակտիվների համապատասխան չափման դասերի վերաբերյալ, ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 համաձայն, և առանձին ներկայացված է չափման դասի փոփոխության ազդեցությունը վնասի գծով պահուստի վրա ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

	31 Դեկտեմբեր 2017 (ՀՀՄՍ 39/ՀՀՄՍ 37)	Վերադասա- կարգում	Վերաչափում	հազ.դրամ 1 հունվար 2018 (ՖՀՄՍ 9)
Վարկեր, դեբիտորական պարտքեր և ՄՄԺՊ արժեթղթեր ըստ ՀՀՄՍ 39 / Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ ըստ ՖՀՄՍ 9 (դրամական միջոցներ, վարկեր բանկերին և հաճախորդներին)	4,366,887		53,601	4,420,488
Ընդամենն ամորտիզացված արժեքով չափվող	4,366,887	-	53,601	4,420,488
Վաչառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր ըստ ՀՀՄՍ 39 դասակարգված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ըստ ՖՀՄՍ 9	-		103,041	103,041
Ընդամենը իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվներ	-	-	103,041	103,041

6 Չուտ տոկոսային եկամուտ

	Հոկտեմբերի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հոկտեմբերի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ				
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	818,721	3,103,006	717,234	2,603,926
Ներդրումային արժեթղթեր	688,202	2,598,489	617,099	2,369,042
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	112,607	415,506	61,951	175,056
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	100,352	327,763	45,876	143,960
Այլ	3,996	12,661	3,704	6,420
	1,723,878	6,457,425	1,445,864	5,298,404
Տոկոսային ծախս				
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	770,815	3,013,048	613,477	2,152,797
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	147,302	651,774	167,427	653,728
Այլ ներգրավված միջոցներ	88,531	373,057	100,223	390,366
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	20,974	85,203	13,561	56,311
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	42
Այլ	-	12,904	-	-
	1,027,622	4,135,986	894,688	3,253,244
	696,256	2,321,439	551,176	2,045,160

7 Արժեզրկումից կորուստներ այլ ֆինանսական ակտիվների գծով, վարկային կորուստ վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների գծով

	Հոկտեմբերի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հոկտեմբերի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	(81,412)	(171,472)	(76,882)	(658,863)
Այլ ակտիվներ	(34,035)	(70,555)	808	(5,537)
	(115,447)	(242,027)	(76,074)	(664,400)

8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	Հոկտեմբերի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հոկտեմբերի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Գովազդ և շուկայավարում	37,304	100,949	47,117	101,963
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	17,944	72,162	16,906	60,940
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	13,932	54,818	13,618	50,704
Մասնագիտական ծառայություններ	18,634	48,448	5,676	23,727
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	14,735	44,215	26,325	63,566
Ապահովագրություն	9,664	37,362	8,647	33,613
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	8,878	36,844	10,456	42,225
Անվտանգության ծառայություն	6,536	26,016	6,364	25,388
Իրավաբանական ծառայություններ	5,491	23,195	2,370	7,451
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	4,614	18,254	4,716	17,282
Անդամակցության ծախսեր	3,594	9,853	2,125	7,850
Ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման ծախսեր	2,239	7,500	2,483	9,726
Գրասենյակային ծախսեր	1,863	7,294	1,852	8,856
Գործուղման ծախսեր	1,241	7,131	4,151	10,178
Վերապատրասման ծախսեր	4,344	7,114	4,889	6,648
Գործառնական վարձակալություն	-	4	-	9
Այլ	9,090	28,490	6,946	21,211
	160,103	529,649	164,641	491,337

9 Շահութահարկ

	Հոկտեմբերի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հոկտեմբերի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	(50,000)	(50,000)	-	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(118,358)	(200,236)	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով (ծախս) / փոխհատուցում	(168,358)	(250,236)	-	372,848

2018թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2017թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	2018թ. հազ. դրամ	%	2017թ. հազ. դրամ	%
Շահույթ նախքան հարկումը	1,483,894		650,308	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	(296,778)	(20)	(130,062)	(20)
Չմվազեցվող ծախսեր	(25,423)	(2)	(19,563)	(3)
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվների փոփոխություն	71,965	5	522,473	80
	(250,236)	17	372,848	57

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

2018թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ	1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,839)	(62)	-	(1,901)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(372,848)	-	76,565	(296,283)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	(20,100)	8,809	-	(11,291)
Բանկերին տրված վարկեր	(22,256)	4,049	-	(18,207)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	211,454	(41,331)	-	170,123
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(5,702)	(3,249)	-	(8,951)
Այլ ակտիվներ	7,591	(1,942)	-	5,649
Այլ պարտավորություններ	(9,910)	963	-	(8,947)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	167,473	(167,473)	-	-
	(46,137)	(200,236)	76,565	(169,808)

2017թ. դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ	1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2017թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	(1,839)	-	(1,839)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(213,385)	-	(159,463)	(372,848)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	(20,100)	-	(20,100)
Բանկերին տրված վարկեր	-	(22,299)	-	(22,299)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	257,634	-	257,634
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	(5,702)	-	(5,702)
Այլ ակտիվներ	-	7,591	-	7,591
Այլ պարտավորություններ	-	(9,910)	-	(9,910)
Հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցված հարկային վնաս	-	167,473	-	167,473
	(213,385)	372,848	(159,463)	-

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	446,626	424,579
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	9,800,969	6,064,886
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	152,809	104,951
- Այլ օտարերկրյա բանկեր	796,378	570,921
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	15	-
- Այլ հայկական բանկեր	1,290	243,165
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	950,492	919,037
Ընդամենը համախառն դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	11,198,087	7,408,502

«Քիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(144)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	11,197,943	7,408,502

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող այնպիսի բանկեր, որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը (բացառությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդների):

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվները վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ են, որոնք կարող են ելքագրվել տարելերջին:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոզիտային դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված միջոցների 18%-ի չափով: Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը, վերջինիս նկատմամբ կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվներում ներառված էր 6,531,917 հազար դրամ գումարով պարտադիր պահուստ ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների համար (2017թ-ին՝ 5,233,294 հազար դրամ):

11 Ներդրումային արժեթղթեր

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	29,129,486	24,801,931
- Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների արժեթղթեր	897,925	904,098
- 5 խոշորագույն հայկական բանկերի կողմից թողարկված կորպորատիվ պարտատոմսեր	510,394	359,805
- Այլ կորպորատիվ պարտատոմսեր	403,590	-
	30,941,395	26,065,834
Բաժնային ներդրումներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	13,160	13,160
	30,954,555	26,078,994
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(174,203)	
	30,954,555	26,078,994

Ներդրումային արժեթղթերը արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Ներդրումային արժեթղթերի կազմում ներառված են հետևյալ չզննվող բաժնային արժեթղթերը.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
			Դեկտեմբերի 31, 2018թ.	Դեկտեմբերի 31, 2017թ.		
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	1.25%	1.25%	12,143	12,143
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					13,160	13,160

Որոշելի իրական արժեք չունեցող ներդրումներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի ներդրումները ներառում են չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը դրամային փոխանցումների ոլորտում: Այս ներդրումների համար գործող շուկա գոյություն չունի, և վերջերս տեղի չեն ունեցել այնպիսի գործարքներ, որոնք կարող էին տրամադրել վկայություն դրանց ընթացիկ իրական արժեքի մասին: Ավելին, գեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդի կիրառման արդյունքում ձևավորվում է իրական արժեքի լայն տիրույթ, ինչը պայմանավորված է այս ոլորտում ապագա դրամական միջոցների հոսքերի առկայության հետ կապված անորոշությամբ:

12 Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
5 խոշորագույն հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	1,403,892	4,370,280
Այլ հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	4,241,605	5,679,695
	5,645,497	10,049,975

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2017թ-ին՝ երկու), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդի ընդհանուր գումարը կազմում է 3,239,786 հազար դրամ (2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 9,078,801 հազար դրամ):

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են վճարման հայկական բանկերի կողմից: Այս գումարները ժամկետանց կամ արժեզրկված չեն:

Գրավ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին 5,904,003 հազար դրամ իրական արժեքով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության արժեթղթերը (2017թ-ին՝ 10,234,433 հազար դրամ):

13 Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց	150,000	142,500
Վարկեր և ավանդներ		
- 5 խոշորագույն հայկական բանկեր	3,426,238	3,389,861
- Այլ հայկական բանկեր	5,599,169	7,688,780
- ՏՀԶԿ անդամ երկրների բանկեր	78,020	70,821
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ	9,103,427	11,149,462
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(2,377)	-
Ընդամենը բանկերին տրված վարկեր	9,251,050	11,291,962

Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՏՀԶԿ անդամ երկրների բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 78,020 հազար դրամ գումարը (2017թ-ին՝ 70,821 հազար դրամ), որը Eurqpay International համակարգում անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդն է HSBC Bank Plc-ում:

(ա) ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոցը վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված ոչ տոկոսակիր միջոց է, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

(բ) Բանկերի նկատմամբ պահանջների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ երեք), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 4,842,521 հազար դրամ (2017թ.՝ 8,263,611 հազար դրամ):

14 Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	24,081,236	19,486,784
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,670,187	1,075,849
Ընդամենը առևտրային վարկեր	25,751,423	20,562,633
Մանրածախ վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	11,053,157	10,340,378
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	964,871	1,131,612
Վարկային քարտեր	419,625	233,828

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	296,318	251,762
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	277,186	147,260
Այլ	260,574	64,978
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	123,637	175,259
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	13,395,368	12,345,077
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	39,146,791	32,907,710
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(4,402,533)	(4,366,887)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	34,744,258	28,540,823

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	Առևտրային վարկեր հազ. դրամ	Մանրածախ վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	4,211,068	209,103	4,420,171
Զուտ ծախս	84,043	87,430	171,473
Դուրսգրումներ	(60,668)	(128,443)	(189,111)
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	4,234,443	168,090	4,402,533

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	Առևտրային վարկեր հազ. դրամ	Մանրածախ վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	3,902,804	323,197	4,226,001
Զուտ ծախս	579,698	79,165	658,863
Դուրսգրումներ	(350,632)	(167,345)	(517,977)
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	4,131,870	235,017	4,366,887

(ա) Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառությունների պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	20,124,144	-	-	20,124,144
Արժեզրկված վարկեր	-	-	-	-
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	3,957,092	3,957,092

«Քիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	20,124,144	-	3,957,092	24,081,236
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(325,229)	-	(3,732,759)	(4,057,988)
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	19,798,915	-	224,333	20,023,248
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,487,683	-	-	1,487,683
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	-	-	182,504	182,504
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,487,683	-	182,504	1,670,187
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(10,724)	-	(165,731)	(176,455)
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,476,959	-	16,773	1,493,732
Ընդամենը առևտրային վարկեր	21,611,827	-	4,139,596	25,751,423
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(335,953)	-	(3,898,490)	(4,234,443)
Ընդամենը զուտ առևտրային վարկեր	21,275,874	-	241,106	21,516,980
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	10,470,048	-	-	10,470,048
- մինչև 30 օր ժամկետանց	55,899	-	-	55,899
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	254,978	-	254,978
- 31-90 օր ժամկետանց	-	83,842	-	83,842
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	9,298	9,298
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	33,142	33,142
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	145,950	145,950
	10,525,947	338,820	188,390	11,053,157
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(37,528)	(64,892)	(43,389)	(145,809)
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	10,488,419	273,928	145,001	10,907,348
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	863,828	-	-	863,828
- մինչև 30 օր ժամկետանց	15,914	12,938	-	28,852
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	23,857	-	23,857
- 31-90 օր ժամկետանց	-	13,863	-	13,863
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	8,463	8,463
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	7,070	7,070
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	18,938	18,938
	879,742	50,658	34,471	964,871
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,876)	(2,826)	(2,659)	(7,361)
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	877,866	47,832	31,812	957,510
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	279,098	-	-	279,098
- մինչև 30 օր ժամկետանց	3,235	285	-	3,520
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	11,238	-	11,238
- 31-90 օր ժամկետանց	-	1,318	-	1,318
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	625	625
- 181-270 օր ժամկետանց	-	-	519	519
	282,333	12,841	1,144	296,318
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	(1,327)	(2,270)	(521)	(4,118)
Ընդամենը աշխատավարձով ապահովված	281,006	10,571	623	292,200

«Բիրթու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը վարկեր հազ. դրամ
սպառողական վարկեր				
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	411,198	-	-	411,198
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,147	-	-	6,147
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	2,280	-	2,280
	<u>417,345</u>	<u>2,280</u>	<u>-</u>	<u>419,625</u>
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	<u>(4,958)</u>	<u>(229)</u>	<u>-</u>	<u>(5,187)</u>
Ընդամենը վարկային քարտեր	<u>412,387</u>	<u>2,051</u>	<u>-</u>	<u>414,438</u>
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	119,180	-	-	119,180
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	421	-	421
- 31-90 օր ժամկետանց	-	2,235	-	2,235
- 91-180 օր ժամկետանց	-	-	500	500
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	1,301	1,301
	<u>119,180</u>	<u>2,656</u>	<u>1,801</u>	<u>123,637</u>
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	<u>(266)</u>	<u>(159)</u>	<u>(367)</u>	<u>(792)</u>
Ընդամենը ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	<u>118,914</u>	<u>2,497</u>	<u>1,434</u>	<u>122,845</u>
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	247,277	-	-	247,277
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	-	29,028	-	29,028
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	-	-	881	881
	<u>247,277</u>	<u>29,028</u>	<u>881</u>	<u>277,186</u>
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	<u>(1,808)</u>	<u>(2,869)</u>	<u>(146)</u>	<u>(4,823)</u>
Ընդամենը փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	<u>245,469</u>	<u>26,159</u>	<u>735</u>	<u>272,363</u>
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	260,574	-	-	260,574
	<u>260,574</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>260,574</u>
Պարտքային վնասի գծով պահուստ	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Ընդամենը այլ մանրածախ վարկեր	<u>260,574</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>260,574</u>
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	<u>12,732,398</u>	<u>436,283</u>	<u>226,687</u>	<u>13,395,368</u>
Ընդամենը մանրածախ վարկերի Պարտքային վնասի գծով պահուստ	<u>(47,763)</u>	<u>(73,245)</u>	<u>(47,082)</u>	<u>(168,090)</u>
Ընդամենը զուտ մանրածախ վարկեր	<u>12,684,635</u>	<u>363,038</u>	<u>179,605</u>	<u>13,227,278</u>
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	<u>33,960,509</u>	<u>363,038</u>	<u>420,711</u>	<u>34,744,258</u>

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման գծով պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	14,838,009	(170,637)	14,667,372	1.1
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	4,648,775	(3,796,627)	852,148	81.7
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	<u>4,648,775</u>	<u>(3,796,627)</u>	<u>852,148</u>	<u>81.7</u>
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	<u>19,486,784</u>	<u>(3,967,264)</u>	<u>15,519,520</u>	<u>20.4</u>
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման զծով սպահուստ հազ. դրամ	Չուս վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	709,291	(8,157)	701,134	1.2
Արժեզրկված վարկեր				
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	366,558	(156,449)	210,109	42.7
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	366,558	(156,449)	210,109	42.7
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,075,849	(164,606)	911,243	15.3
Ընդամենը առևտրային վարկեր	20,562,633	(4,131,870)	16,430,763	20.1
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	9,965,047	(19,930)	9,945,117	0.2
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	60,694	(13,353)	47,341	22.0
- մինչև 30 օր ժամկետանց	23,773	(11,173)	12,600	47.0
- 31-90 օր ժամկետանց	58,210	(27,359)	30,851	47.0
- 91-180 օր ժամկետանց	45,811	(21,531)	24,280	47.0
- 181-270 օր ժամկետանց	41,871	(19,679)	22,192	47.0
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	144,972	(68,137)	76,835	47.0
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	10,340,378	(181,162)	10,159,216	1.8
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,037,067	(2,074)	1,034,993	0.2
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	19,275	(4,240)	15,035	22.0
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,270	(2,319)	2,951	44.0
- 31-90 օր ժամկետանց	7,589	(3,339)	4,250	44.0
- 91-180 օր ժամկետանց	18,064	(7,948)	10,116	44.0
- 181-270 օր ժամկետանց	7,866	(3,461)	4,405	44.0
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	36,481	(16,052)	20,429	44.0
Ընդամենը անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,131,612	(39,433)	1,092,179	3.5
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	249,550	(1,248)	248,302	0.5
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	949	(285)	664	30.0
- մինչև 30 օր ժամկետանց	515	(309)	206	60.0
- 31-90 օր ժամկետանց	748	(449)	299	60.0
Ընդամենը աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	251,762	(2,291)	249,471	0.9%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	228,287	(1,141)	227,146	0.5
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	5,541	(1,662)	3,879	30.0
Ընդամենը վարկային քարտեր	233,828	(2,803)	231,025	1.2
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	161,829	(324)	161,505	0.2
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	5,371	(537)	4,834	10.0
- 31-90 օր ժամկետանց	5,100	(1,020)	4,080	20.0
- 91-180 օր ժամկետանց	1,659	(332)	1,327	20.0
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	1,300	(260)	1,040	20.0
Ընդամենը ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	175,259	(2,473)	172,786	1.4
Փոքր բիզնեսին տրված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	139,392	(1,394)	137,998	1.0
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	117	(35)	82	29.9
- մինչև 30 օր ժամկետանց	2,500	(1,750)	750	70.0
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	5,251	(3,676)	1,575	70.0
Ընդամենը փոքր բիզնեսին տրված վարկեր	147,260	(6,855)	140,405	4.7
Այլ մանրածախ վարկեր				

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման զծով պահուստ հազ. դրամ	Չուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
- ոչ ժամկետանց	64,978	-	64,978	0.0
Ընդամենը այլ մանրածախ վարկեր	64,978	-	64,978	0.0
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	12,345,077	(235,017)	12,110,060	1.90
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	32,907,710	(4,366,887)	28,540,823	13.3

(բ) Գրավի վերլուծություն

(i) Առևտրային վարկեր

Առևտրային վարկերը ենթակա են անհատական հիմունքով վարկունակության գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Իրավաբանական անձ հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն առևտրային վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

31 դեկտեմբերի 2018թ.	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և իոխառություններ, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Դրամական միջոցների ապահովվածության	550,914		550,914
Անշարժ գույք	10,484,416	-	10,484,416
Բանկային հաշվի շրջանառություն	4,998,550	-	4,998,550
Այլ գրավ	260,259	-	260,259
Առանց ապահովվածության	4,981,735		4,981,735
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	21,275,874	-	21,275,874
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	157,881	157,881	-
Առանց ապահովվածության	83,225		
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	241,106	157,881	-
Ընդամենը առևտրային վարկեր	21,516,980	157,881	21,275,874

31 դեկտեմբերի 2017թ.	Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և իոյսառություններ, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեքը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Անշարժ գույք	8,306,451	-	8,306,451
Բանկային հաշվի շրջանառություն	5,621,613	-	5,621,613
Առանց ապահովվածության	1,440,442	-	-
Ընդամենը արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	15,368,506	-	13,928,064
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	1,062,257	1,062,257	-
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	1,062,257	1,062,257	-
Ընդամենը առևտրային վարկեր	16,430,763	1,062,257	13,928,064

Վերը ներկայացված աղյուսակները չեն ներառում գրավի արժեքի՝ վարկի գումարին գերազանցող մասը:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը: Անհատներից, այդ թվում ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից, ստացված հավաստումները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չափահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և ապահովության այլ միջոցների վարկեր:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Մանրածախ վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ/գրավի արժեք հարաբերակցությունները վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ չեն գերազանցում համապատասխանաբար 70%-ը և 50%-ը: Փոքր բիզնեսին տրված վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածություն է ծառայում աշխատավարձը:

(iii) Բռնագանձված գրավ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 670,176 հազար դրամ գուտ հաշվեկշռային արժեքով ակտիվներ՝ հաճախորդներին տրված վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (2017թ-ին 38,975 հազար դրամ): Բռնագանձված գրավի 12,800 հազար դրամ գումարով մասը վաճառվել է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում (2017թ-ին՝ 629,856 հազար դրամ):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավը

ներառում է.

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ.
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Անշարժ գույք	914,284	703,129
Այլ ակտիվներ	-	4,824
Ընդամենը բռնագանձված գրավ	914,284	707,953

Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(զ) Գրավադրված ակտիվներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,011,175 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,345,984 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերի մնացորդների և ավանդների ու այլ ներգրավված միջոցների համար (ծանոթագրություններ 17 և 19):

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ.
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
Էլեկտրաէներգիա և գազ	9,892,755	7,144,214
Անշարժ գույք	3,280,520	3,101,523
Գյուղատնտեսական արտադրանքի մշակում	3,248,365	2,833,704
Առևտուր	3,178,214	3,110,338
Շինարարություն	2,745,786	854,478
Տրանսպորտ	1,590,179	1,704,271
Արդյունաբերություն	1,203,091	1,472,588
Հանրային սնունդ և այլ ծառայություններ	612,513	341,517
Մանրածախ վարկեր	13,395,368	12,345,077
	39,146,791	32,907,710
Արժեզրկման գծով պահուստ	(4,402,533)	(4,366,887)
	34,744,258	28,540,823

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու), որոնց տրամադրված վարկերի զուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 12,677,205 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,021,092 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի մարման ժամկետներ

Վարկային պորտֆելի մարման ժամկետների վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 22-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի՝ պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հող և շենքեր	Համակարգիչն. և կապի սարքավորումն.	Գույք	Փոխադրա- միջոցն.	Վարձակալ. հիմնական միջոցների բարելավումն.	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	954,248	298,081	259,952	44,265	-	165,307	1,721,853
Ավելացումներ	451,045	19,125	6,647	-	-	560	477,377
Օտարումներ	-	(10,722)	(969)	-	-	-	(11,691)
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,405,293	306,484	265,630	44,265	-	165,867	2,187,539
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(203,248)	(245,378)	(205,468)	(18,942)	-	(96,608)	(769,644)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,703)	(26,450)	(20,142)	(5,373)	-	(495)	(72,163)
Օտարումներ	-	10,559	969	-	-	-	11,528
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(222,951)	(261,269)	(224,641)	(24,315)	-	(97,103)	(830,279)
Հաշվեկշռային արժեք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,182,342	45,215	40,989	19,950	-	68,764	1,357,260
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	947,195	276,664	291,655	40,839	-	164,376	1,720,729
Ավելացումներ	7,053	29,549	13,758	27,073	-	931	78,364
Օտարումներ	-	(8,132)	(45,461)	(23,647)	-	-	(77,240)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	954,248	298,081	259,952	44,265	-	165,307	1,721,853
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(183,143)	(235,735)	(229,825)	(40,839)	-	(96,351)	(785,893)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(20,105)	(17,764)	(21,064)	(1,750)	-	(257)	(60,940)
Օտարումներ	-	8,121	45,421	23,647	-	-	77,189
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(203,248)	(245,378)	(205,468)	(18,942)	-	(96,608)	(769,644)
Հաշվեկշռային արժեք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	751,000	52,703	54,484	25,323	-	68,699	952,209

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում չեն եղել հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ (2017թ-ին նման ծախսումներ չեն եղել):

16 Այլ ակտիվներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Գրանական փոխանցումների և հաշվարկային համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	3,882	4,169
Այլ ստացվելիք գումարներ	49,929	12,785
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	53,811	16,954
Բռնագանձված ակտիվներ	914,284	707,953
Կանխավճարներ հարկերի գծով	70,344	13,808
Այլ կանխավճարներ	61,116	33,326
Այլ	23,305	25,333
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,069,049	780,420
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,122,860	797,374

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում զուտ վերականգնումը կազմել է 2,809 հազար դրամ գումարով դեբիտորական պարտքեր (2017թ-ին՝ 5,537 հազար դրամ զուտ դուրսգրում):

Ղեկավարությունը գտնում է, որ բռնագանձված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս իրական արժեքին՝ համաձայն վաճառքի կազմակերպման ծախսերը՝ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

17 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ	1,044,673	703,902

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում տեղաբաշխված ոչ մի բանկի միջոցների մնացորդները չեն գերազանցում Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը:

18 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Անհատներ	6,206,381	4,673,749
- Իրավաբանական անձինք	867,040	1,000,906
Ժամկետային ավանդներ		
- Անհատներ	32,521,336	29,526,386
- Իրավաբանական անձինք	14,028,499	10,068,944
	53,623,256	45,269,985

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում պահվող հաճախորդների ավանդների 1,274,342 հազար դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից

տրամադրված վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների դիմաց (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 465,821 հազար դրամ):
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ հաճախորդ (2017թ-ին՝ մեկ), որի միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 3,996,619 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,681,545 հազար դրամ):

19 Այլ ներգրավված միջոցներ

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Փոխառություն կապակցված կողմից	3,064,295	3,066,241
Վարկեր Ազգային հիփոթեքային ընկերությունից	876,632	1,191,370
Վարկ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայից (ՄՖԿ)	188,415	562,898
Այլ	59,350	37,129
	4,188,692	4,857,638

(ա) Փոխարկելի փոխառություն

2017թ. հունվարի 19-ին Բանկը ստացել է 6,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով փոխառություն կապակցված կողմից, որը փոխարկելի է Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 4 տարվա ընթացքում: Փոխառությունը ներառում է պարտադիր փոխարկմանը վերաբերող դրույթ, որը իրենից ներկայացնում է ֆորվարդային ֆինանսական գործիք: Դեկլարությունը գտնում է, որ գործիքի իրական արժեքն էական չէ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(բ) Սահմանափակումների խախտում

Բանկը խախտել է ՄՖԿ-ի հետ կնքված վարկային պայմանագրի որոշ սահմանափակումների առավելագույն շեմերը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեկլարությունը չի ստացել պարտավորությունների խախտման ներում պայմանագրային կողմից, այդ իսկ պատճառով, այդ վարկերը հաշվառվել են որպես ցայահանջ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Համապատասխանաբար, ՄՖԿ-ից ստացված 188,415 հազար դրամ գումարով վարկերը (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ՄՖԿ-ից ստացված 562,898 հազար դրամ գումարով վարկեր) դասակարգվել են որպես ցայահանջ տոկոսադրույքի ճեղքվածքի, իրացվելիության և մարման ժամկետների վերլուծության աղյուսակներում՝ ծանոթագրություն 22-ում:

20 Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից

2015թ. ապրիլի 30-ին, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2016թ. դեկտեմբերի 13-ին Բանկը ստացել է 5,000 հազար ԱՄՆ դոլար, 9,375 հազար եվրո և 5,200 հազար ԱՄՆ դոլար գումարներով ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից, որոնք փոխարկելի են Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Վարկերն ունեն պարտադիր և կամավոր փոխարկման հնարավորություններ, որոնք համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ են: Դեկլարությունը գտնում է, որ երկու գործիքների իրական արժեքներն էական չեն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

21 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 262,491 սովորական բաժնետոմսից (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 238,251 բաժնետոմսից): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով: 2018թ. ընթացքում թողարկվել է 24,240 բաժնետոմս անվանական արժեքով, որի արդյունքում բաժնետիրական կապիտալն ավելացել է 2,424,000 հազար դրամով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստ

Պարտքային ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխության գծով պահուստը ներառում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Ծահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստներ չկային (2017թ-ին նման պահուստներ չկային):

22 Ռիսկերի կառավարում

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական (նշանակալի) ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, շուկայական, վարկային, իրացվելիության և գործառնական ռիսկերն են:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Բանկը մշակել է էական ռիսկերի և կապիտալի վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացման համակարգ:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար: Կառավարման հանձնաժողովը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի (ԱՊԿՀ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու համար:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը: Բացի ստանդարտ վարկային և շուկայական վերլուծությունների իրականացումից, Կառավարման հանձնաժողովը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը, կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական միավորների հետ՝ նրանց մասնագիտական կարծիքը ձեռք բերելու համար:

Բանկի ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ Կառավարման հանձնաժողովը և ներքին աուդիտի բաժինը կանոնավոր հիմունքով պատրաստում են Բանկի էական ռիսկերի կառավարմանը վերաբերող հաշվետվություններ: Հաշվետվությունները ներառում են դիտարկումներ Բանկի ընթացակարգերի և մեթոդների արդյունավետության վերաբերյալ և առաջարկություններ բարելավումների հետ կապված:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում:

Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿՀ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Շուկայական ռիսկը Բանկը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության և արտարժույթային դիրքերի գծով, սահմանվում են նաև «վնասի դադարեցման» սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերանայվում և հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	949,484	-	-	-	-	10,248,459	11,197,943
Ներդրումային արժեթղթեր	73,217	2,196,744	-	15,758,792	12,912,642	13,160	30,954,555
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	-	-	-	-	5,645,497
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	4,187,075	-	-	4,835,955	78,020	150,000	9,251,050
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	1,532,236	2,205,854	2,236,444	21,055,235	7,714,489	-	34,744,258
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	53,812	53,812
	12,387,509	4,402,598	2,236,444	41,649,982	20,705,151	10,465,431	91,847,115
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	17,642	-	1,027,031	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	18,624,800	10,367,685	15,417,036	7,361,443	23,825	1,828,467	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	286,914	30,149	79,228	3,576,184	216,217	-	4,188,692
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	132,158	-	-	-	7,704,679	-	7,836,837
	-	-	-	-	-	166,846	166,846
	19,043,872	10,415,476	15,496,264	11,964,658	7,944,721	1,995,313	66,860,304
	(6,656,363)	(6,012,878)	(13,259,820)	29,685,324	12,760,430	8,470,118	24,986,811

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2017թ. ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	918,132	-	-	-	-	6,490,370	7,408,502
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,685,051	1,299,957	370,577	10,709,342	12,000,907	13,160	26,078,994
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10,049,975	-	-	-	-	-	10,049,975
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	11,078,641	-	-	-	70,821	142,500	11,291,962
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	2,128,118	2,129,670	1,954,342	14,776,419	7,552,274	-	28,540,823
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	16,954	16,954
	25,859,917	3,429,627	2,324,919	25,485,761	19,624,002	6,662,984	83,387,210

«Քիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոսակիր	Հաշվեկշռ. արժեք
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,791	386	8,455	669,270	-	-	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	13,808,625	6,767,691	14,185,336	9,067,470	32,354	1,408,509	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	676,019	33,446	70,821	3,766,808	310,544	-	4,857,638
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	177,984	-	-	-	10,376,325	-	10,554,309
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	132,642	132,642
	14,688,419	6,801,523	14,264,612	13,503,548	10,719,223	1,541,151	61,518,476
	11,171,498	(3,371,896)	(11,939,693)	11,982,213	8,904,779	5,121,833	21,868,734

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ.			Դեկտեմբերի 31, 2017թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Ներդրումային արժեթղթեր	10.1%	6.4%	-	10.9%	6.4%	-
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6.2%	2.0%	-	6.0%	1.5%	-
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	6.8%	5.6%	-	5.8%	2.0%	1.0%
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	12.9%	8.0%	7.1%	13.5%	6.3%	8.0%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	8.0%	-	-	8.1%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցլահանջ ավանդներ	2.4%	1.2%	0.3%	2.5%	1.4%	0.6%
- Ժամկետային ավանդներ	9.5%	4.5%	2.6%	11.0%	4.9%	2.9%
Այլ ներգրավված միջոցներ	9.0%	8.2%	-	9.1%	8.0%	-
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	6.5%	6.5%	-	6.5%	6.5%

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով:

Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի փոփոխության (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	26,883	99,137
100 բկ զուգահեռ աճ	(26,883)	(99,137)

Ստորև ներկայացվում է զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի ու 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ.		Դեկտեմբերի 31, 2017թ.	
	Զուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Զուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում	-	1,147,037	-	929,630
100 բկ զուգահեռ աճ	-	(1,147,037)	-	(929,630)

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,421,385	2,387,381	1,374,525	14,652	11,197,943
Ներդրումային արժեթղթեր	29,467,183	1,487,372	-	-	30,954,555
Հակադարձ հետզմման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,330,790	314,707	-	-	5,645,497

«Բիրթու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	1,910,551	7,340,499	-	-	9,251,050
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	8,166,600	21,451,286	5,126,372	-	34,744,258
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	42,574	11,201	34	3	53,812
Ընդամենը ակտիվներ	52,339,083	32,992,446	6,500,931	14,655	91,847,115
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,044,673	-	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	21,937,679	30,410,137	1,272,804	2,636	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	934,981	3,253,711	-	-	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	2,558,059	5,278,778	-	7,836,837
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	154,545	320	11,981	-	166,846
Ընդամենը պարտավորություններ	24,071,878	36,222,227	6,563,563	2,636	66,860,304
Զուտ դիրքը	28,267,205	(3,229,781)	(62,632)	12,019	24,986,811

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,825,915	2,085,350	484,235	13,002	7,408,502
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	24,513,400	1,565,594	-	-	26,078,994
Հակադարձ հետզմման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,679,695	4,370,280	-	-	10,049,975
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	1,042,925	9,958,892	290,145	-	11,291,962
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	6,850,199	15,861,655	5,828,969	-	28,540,823
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	4,246	12,688	20	-	16,954
Ընդամենը ակտիվներ	42,916,380	33,854,459	6,603,369	13,002	83,387,210
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	703,902	-	-	-	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	16,622,326	27,525,558	1,114,460	7,641	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,222,559	3,635,079	-	-	4,857,638
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	5,023,342	5,530,967	-	10,554,309
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	132,446	-	196	-	132,642

Ընդամենը պարտավորություններ	18,681,233	36,183,979	6,645,623	7,641	61,518,476
Չուտ դիրքը	24,235,147	(2,329,520)	(42,254)	5,361	21,868,734

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես ողջամտորեն հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	(322,978)	(232,952)
Եվրոյի փոխարժեքի 10% արժեվորում դրամի նկատմամբ	(6,263)	(4,225)

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեվորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Առևտրային վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որոնք պատասխանատու են Բանկի առևտրային վարկերի պորտֆելի համար: Այս վարչության վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերազնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատողի կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Մանրածախ վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրածախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրածախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով հաստատման սահմանաչափերից: Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից: Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,751,314	6,983,923
Ներդրումային արժեթղթեր	30,954,555	26,078,994
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	10,049,975
Բանկերին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	9,251,050	11,291,962
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	34,744,258	28,540,823
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	53,811	16,954
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	91,400,485	82,962,631

Սովորաբար գրավ չի պահանջվում արժեթղթերում կատարած ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի դիմաց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման գործունեության մաս:

Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառությունների գրավի և վերջիններիս գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների հետ կապված վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 24-ում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պարտապան կամ կապակցված պարտապանների խումբ, որի հետ կապված վարկային ռիսկը գերազանցում է ընդհանուր վարկային ռիսկի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հաճախորդի հետ կապված ռիսկը կազմում է 29,129,486 հազար դրամ (2017թ-ին՝ 24,801,931 հազար դրամ):

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա են՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալների քլիրինգային պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության գլխավոր պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետզնման գործարքների, հակադարձ վաճառքի և հետզնման պայմանագրերի գծով:

Այս գրավի համար գործում են ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն գործարքի ավարտին: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության պատճառով:

Վերը նշված պայմանավորվածությունները չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմաններին: Պատճառն այն է, որ դրանք ստեղծում են ճանաչված գումարը հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունները չկատարելու, դրանց անվճարումնակության կամ սնանկության դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և նրա պայմանագրային կողմերը մտադիր չեն վճարումը կատարել զուտ հիմունքով, կամ միաժամանակ իրացնել ակտիվները և մարել պարտավորությունները:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների զուտ գումար	Սնանկացման դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	5,645,497	5,645,497		-
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	5,645,497	-	5,645,497	5,645,497		-

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական ակտիվների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների գուտ գումար	Սնանկացման դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10,049,975	-	10,049,975	10,049,975	-	
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	10,049,975	-	10,049,975	10,049,975	-	

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների տրամադրման միջոցով ֆինանսական պարտավորությունները կատարելիս: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունն իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթ լինելով և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ավանդները, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատության ծրագրերի ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Գ-անձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում

այլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրային նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների ենթադրության կիրառմամբ: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱԳԿՀ-ն՝ Ռ-խսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացված հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղջված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված ընդհանուր համախառն արտահոսքն իրենցից ներկայացնում է դրամական միջոցների չգեղջված հոսքերը պարտավորությունների կամ վարկային պարտավորվածությունների գծով: Ֆինանսական երաշխավորությունների պայմանագրերի համար երաշխավորության առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կարող է պահանջվել երաշխավորությամբ ապահովված պարտավորության կատարում:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետների վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	17,642	-	1,299,255	1,316,897	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,045,177	3,423,329	10,588,943	16,086,487	8,222,000	55,365,936	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	198,029	89,203	31,217	84,734	4,575,733	4,978,916	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	132,158	-	-	11,598,488	11,730,646	7,836,837
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	159,378	120	7,320	29	-	166,846	166,846
Ընդամենը	17,402,584	3,644,810	10,645,122	16,171,249	25,695,476	73,559,241	66,860,304
Վարկային պարտավորվածություններ	3,353,319	-	-	-	-	3,353,319	3,353,319

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետների վերլուծությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2017թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,546	249	399	9,082	825,098	860,374	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	11,290,651	3,959,779	6,935,450	14,953,485	10,036,920	47,176,285	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	582,448	93,956	34,635	75,791	5,232,189	6,019,019	4,857,638
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	177,984	-	-	16,058,263	16,236,247	10,554,309
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	127,242	-	5,400	-	-	132,642	132,642
Ընդամենը	12,025,887	4,231,968	6,975,884	15,038,358	32,152,470	70,424,567	61,518,476
Վարկային պարտավորվածություններ	4,205,340	-	-	-	-	4,205,340	4,205,340

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ անհատները կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված է այս ավանդների դասակարգումն ըստ նշված մարման ժամկետների:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Մինչև 1 ամիս ժամկետով	2,519,528	1,364,844
1-ից 3 ամիս ժամկետով	3,011,273	2,575,444
3-ից 12 ամիս ժամկետով	22,462,821	16,377,132
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	3,856,139	8,765,925
	31,849,761	29,083,345

«Բիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,197,943	-	-	-	-	-	-	11,197,943
Ներդրումային արժեթղթեր	-	73,219	2,196,744	15,758,792	12,912,640	13,160	-	30,954,555
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	5,645,497	-	-	-	-	-	-	5,645,497
Բանկերի տրված վարկեր	2,419,209	1,767,866	-	4,835,955	-	228,020	-	9,251,050
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	414,848	1,117,388	4,442,298	17,777,650	7,714,489	-	3,277,585	34,744,258
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,357,260	-	1,357,260
Այլ ակտիվներ	69,959	48,485	43,280	925,084	-	30,564	5,488	1,122,860
Ընդամենը ակտիվներ	19,747,456	3,006,958	6,682,322	39,297,481	20,627,129	1,629,004	3,283,073	94,273,423
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	-	17,642	1,027,031	-	-	-	1,044,673
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	17,029,888	3,392,582	25,789,931	7,382,676	28,179	-	-	53,623,256
Այլ ներգրավված միջոցներ	198,005	88,909	109,377	3,576,184	216,217	-	-	4,188,692
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	132,158	-	-	7,704,679	-	-	7,836,837
Ընթացիկ հարկային պարտավորություն	-	-	50,000	-	-	-	-	50,000
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	-	-	-	169,808	-	169,808
Այլ պարտավորություններ	196,788	154	10,725	816	6,101	-	-	214,584
Ընդամենը պարտավորություններ	17,424,681	3,613,803	25,977,675	11,986,707	7,955,176	169,808	-	67,127,850
Ջուտ դիրքը	2,322,775	(606,845)	(19,295,353)	27,310,774	12,671,953	1,459,196	3,283,073	27,145,573

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

«Քիրոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,408,502	-	-	-	-	-	-	7,408,502
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	176,015	1,509,035	1,670,534	10,709,342	12,000,908	13,160	-	26,078,994
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	10,049,975	-	-	-	-	-	-	10,049,975
Բանկերի տրված վարկեր	11,078,641	-	-	-	70,821	142,500	-	11,291,962
Հաճախորդներին տրված անորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառություններ	393,242	1,734,876	4,084,012	11,269,619	7,552,274	-	3,506,800	28,540,823
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	952,209	-	952,209
Այլ ակտիվներ	16,137	7,427	46,383	719,953	7,474	-	-	797,374
Ընդամենը ակտիվներ	29,122,512	3,251,338	5,800,929	22,698,914	19,631,477	1,107,869	3,506,800	85,119,839
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	25,546	245	8,841	669,270	-	-	-	703,902
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	11,281,635	3,918,109	20,965,415	9,072,472	32,354	-	-	45,269,985
Այլ ներգրավված միջոցներ	582,405	93,615	104,266	3,766,808	310,544	-	-	4,857,638
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից	-	177,984	-	-	10,376,325	-	-	10,554,309
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	-	-	372,883	-	372,883
Ընդամենը պարտավորություններ	12,069,029	4,189,987	21,087,274	13,509,366	10,725,534	372,883	-	61,954,073
Ջուտ դիրքը	17,053,483	(938,649)	(15,286,345)	9,189,548	8,905,943	734,986	3,506,800	23,165,766

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոտրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների ներկայացված հարաբերակցությունը կազմում է 407.22% (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 591.6%):

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը գնահատելու համար (նվազագույնը՝ 60%):

(ե) Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն ուղղակի կամ անուղղակի վնաս կրելու ռիսկն է, որը պայմանավորված է Բանկի գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ կապված մի շարք պատճառներով, ինչպես նաև արտաքին գործոններով (բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի), այդ թվում՝ օրենսդրական և կարգավորող պահանջներով և կորպորատիվ վարքագծի ընդունված ստանդարտներով: Գործառնական ռիսկն առաջանում է Բանկի բոլոր գործառնությունների հետ կապված:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկն այնպես, որ հնարավոր լինի հավասարակշռել ֆինանսական կորուստ կրելուց և Բանկի հեղինակությանը վնաս հասցնելուց խուսափելն ու ծախսերի կրճատումը և նորարարությունները: Բոլոր դեպքերում, Բանկի քաղաքականությունը պահանջում է բոլոր կիրառելի օրենսդրական և կարգավորող պահանջների հետ համապատասխանության ապահովում:

Բանկը կառավարում է գործառնական ռիսկն իրականացնելով ներքին ստուգումներ, որոնք ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ Բանկի գործունեության յուրաքանչյուր ոլորտում:

23 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային հաստատությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում է 12% (2017թ-ին՝ 12%): 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Հիմնական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	26,249,100	23,825,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	51,292	51,292
Կուտակված շահույթ/(վնաս)	3,444	(1,413,175)
Նվազեցումներ	(1,071,769)	(894,809)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	25,489,216	21,825,557
Լրացուցիչ կապիտալ		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվների վերագնահատման պահուստ	1,185,174	1,491,396
Ստորադաս փոխառություններ	7,705,969	10,376,258
Լրացուցիչ կապիտալի նվազեցում՝ ՀՀ ԿԲ-ի կանոնակարգերի համաձայն	-	(954,876)
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	8,891,143	10,912,778
Ընդամենը կապիտալ	34,380,359	32,738,335
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	84,639,770	75,483,016
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (ընդամենը կապիտալի հարաբերակցություն)	40.6%	43.4%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը (հիմնական կապիտալի հարաբերակցություն)	30.1%	28.9%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխավորություն: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

24 Վարկային պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Դրանք հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրման պարտավորվածություններ են:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Վարկային պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխավորությունների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	2,011,404	3,981,089
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	417,003	216,948
Երաշխավորություններ և ակրեդիտիվներ	924,912	7,303
	3,353,319	4,205,340

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորվածություններից 1,699,946 հազար դրամ գումարով պարտավորվածությունները (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,825,375 հազար դրամ) վերաբերում են հինգ հաճախորդի (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ չորս հաճախորդի): Սա վկայում է էական վարկային ռիսկի առկայության մասին:

25 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ապահովագրված է մինչև 500,000 հազար դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 110,000 հազար դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Գեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

26 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիրյու Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: Մայր կազմակերպությունը ներկայացնում է հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ	223,997	208,300

Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները:

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Միջին		Միջին	
	Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադրույք, %	Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	206,321	10.8%	213,657	10.8%
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ	(741)		(432)	
Ստացված ավանդներ	1,364,268	3.7%	1,290,501	4.2%

Կապակցված կողմերին փոխառությունները տրված են ՀՀ դրամով և արտարժույթով և ենթակա են մարման 1-ից 20 տարվա ընթացքում՝ կախված փոխառության տեսակից: Փոխառություններն ապահովված են գրավի համապատասխան տեսակով, ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 12-ի (գ) կետի (ii) ենթակետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ինն ամիսների համար:

	Հունվարի 1, 2018թ. Դեկտեմբերի 31, 2018թ. հազ. դրամ	Հունվարի 1, 2017թ. Դեկտեմբերի 31, 2017թ. հազ. դրամ
Ծախույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	22,435	20,215
Տոկոսային ծախս	(49,494)	(45,512)
Արժեզրկումից արժեզրկման հակադարձում/(կորուստ)	78	(59)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը և վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները: Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ				Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ				Ընդամենը հազ. դրամ
	Մայր կազմակերպություն		կազմակերպություններ		կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ				
	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %			
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն									
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ									
- ԱՄՆ դոլարով	703,961	-	40,554	-	-	-	-	744,515	
- եվրոյով	84,882	-	112,255	-	-	-	-	197,137	
- այլ արտարժույթով	4,431	-	-	-	-	-	-	4,431	
Պարտավորություններ									
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	-	-	-	-	

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,064,294	8.3%	3,064,294
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,558,058	6.5%	-	-	-	-	2,558,058
- եվրոյով	5,278,778	6.5%	-	-	-	-	5,278,778

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	11,657	-	-	-	-	-	11,657
Տոկոսային ծախս	(651,774)	-	-	-	(249,834)	-	(901,608)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	8,332	-	-	-	-	-	8,332
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(9,036)	-	(59)	-	-	-	(9,095)
Մասնագիտական ծառայություններ	(3,775)	-	-	-	-	-	(3,775)

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը և վերջինիս այլ դուստր կազմակերպությունները: Ստորև ներկայացված են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույթները, ինչպես նաև 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ինն ամիսների շահույթում կամ վնասում այդ գործարքների գծով արտացոլված գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	521,879	-	92,776	-	-	-	614,655
- եվրոյով	37,467	-	12,175	-	-	-	49,642
- այլ արտարժույթով	1,293	-	-	-	-	-	1,293
Պարտավորություններ							
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	-	-	-

	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,066,241	8.3%	3,066,241
Ստորադաս փոխառություններ մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	5,023,341	6.5%	-	-	-	-	5,023,341
- եվրոյով	5,530,968	6.5%	-	-	-	-	5,530,968
	Մայր կազմակերպություն		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Մայր հետ կապակցված այլ ընկերություններ		Ընդամենը հազ. դրամ
	Միջին		Միջին		Միջին		
	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	հազ. դրամ	արդյունավետ տոկոսադր., %	
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	3,853	-	-	-	-	-	3,853
Տոկոսային ծախս	(653,727)	-	-	-	(236,058)	-	(889,785)
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով եկամուտ	62	-	-	-	-	-	62
Միջնորդավճարների և այլ վճարների գծով ծախս	(6,557)	-	(103)	-	-	-	(6,660)
Մասնագիտական ծառայություններ	(3,238)	-	-	-	-	-	(3,238)

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

27 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:

- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի և ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի ու հաճախորդներից ստացված ժամկետային ավանդների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 13,160 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 13,160 հազար դրամ) վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների ու ժամկետային ավանդների 34,744,258 հազար դրամով (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 28,540,823 հազար դրամ) և 53,623,256 հազար դրամ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 45,269,985 հազար դրամ) իրական արժեքները ցածր են դրանց հաշվեկշռային արժեքներից համապատասխանաբար 1,857,364 հազար դրամով (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1,862,573 հազար դրամով) և 115,576 հազար դրամով (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ցածր 7,768 հազար դրամով): Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկեր և փոխառությունների և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների ու ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 2-րդ մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	30,941,395	-	30,941,395

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	26,065,834	-	26,065,834

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մոդելները, մնանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, վարկային սպրեդերը և այլ ճշգրտումները, որոնք օգտագործվում են զեղչման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի ինդեքսների գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: